

KRISTAU BIDEA

Liburu haundi bat (II)

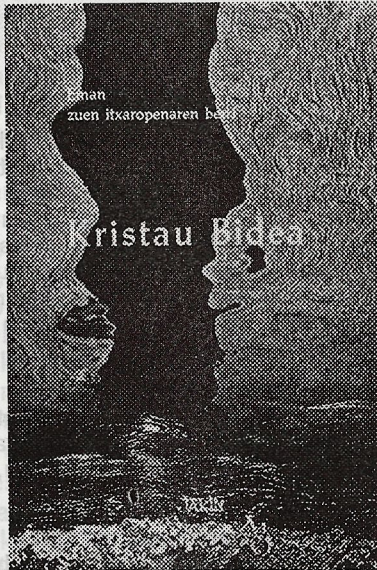
Aranberrik ZERUKO ARGIAN esan zuen bezala: «Edozein testo moderno euskaraz itzultzea berez da zail». Eta hau ez zen zailtasunik gutienekoa. Izan ere, beti esaten dugu, zer esaten dugun pentsatu gabe seguruenik, egia denak bezala erdia gezurra den harako zera: ezer landurik baldin bada dago euskaraz, erlijio gaiak direla. Badirudi, hori behintzat egina dagoela, esan nahi dugula horrekin. Axular eta, hor daude. Baina hizkuntzek beren eboluzioa dute, eta teologiak ere bai. Ez al dira Homero, Virgilio ta besteok ia hazaldi bakoitzean berriro itzultzen? Ez dago behin betirako itzulpenik. Belaunaldi bakoitzak bere hizkuntza du. Eta, beraz, bere irakurkera ta ikuskera du, aspaldiko «gauza bera» irakurtzeko ta adierazteko. Hizkuntzak bizirik daude ta buruak ez daude geldit. Eta horixe gertatzen da erlijio gaietan ere. Atzoko hizkuntza teologikoak ez du deus balio gaur, teologia bizirik bada dago behintzat. Beraz, ez da gehiegi izan, itzultzaileok eginda aurkitu dutena (bestalde, egina dagoena bilatzea ez da lan gutiagor). Gogor egin behar izan dute lan. Oso gogor.

Argitaldariak ez du lankideei zor zien esker ona agertu besterik eginen, aitorzen badu: «lan handia eta luzea eman du euskal argitalpena prestatzeak». Frase apal horrek ezkutatzen duen nekea ez da erraz jakiten.

Eta ez dago harrokeriarik, eskarmentua hartu duenaren aitortza soila baizik, beste honetan ere: «Euskal kulturaren erlijio eta kristau gaiak izan dira euskaraz gehienbat landuak. Halere, oraindik ez dugu batu eta ez finkatu euskara alor honetan ere; eta euskal (euskarazko) teologia oraindik hasi ere ez dugula egin esan genezake. KRISTAU BIDEA Eliza Katolikoaren fede eta irakatsien bilduma delarik, bada teologiaren oinarriko ikuspegi berri, gaurko eta orokor bat ere. Euskal Teologia berri eta indartsu barentzako eta bereziki Teologi hiztegi-rako bide batzu urratu eta landu nahi izan ditu, alor honetan ere euskara batu finkatuz joan dadin».

Hori bai: jakinkizun batetan euskara batu teknikorik finkatzeko, ezertan izatekotan, teologian gerruzen errazena. Beste ezerk baino erraztasun gehiago luke horrek. Baina, luke esan behar, eta ez gehiago. Errealitatean,

KRISTAU BIDEA prestatu dutenentzat ezer guti esan nahi bait du horrek. Izan ere, halakoxea da komeria. Euskal Eliza anarkia nazkagarri hutsetan dabil. Hori da egia. Liturgian bertan euskara baturik lortu ezinda gabiltza; oraindik ez da iritxi Bibliaren itzulpen bat, modernoa eta euskara batuan. Beraz, gehiena eginda erlijio gaietan baldin bada dago, gehiena endreata ere hortxe dago. Eta azken urteotan makina bat lanik egin baldin bada, euskara moderno batua sortzeko, ezertan baino gutiago egin da teologian, hain zuzen. Elizako testuetan. Lan hau, ba, oinarri-oinarrizkoenetakoa da, eta baita oinarrikoena ere, besterik ez dugun artean. Batez ere testu liturgiko baturik eta Bibliari euskara batuan ez dugun artean. Pentsamentu teologikoaren bi oinarri sendoenak biok bait dira. (Oinarri biok, ordea, ez dago finkatzerik, Eliza ofizialaren, Hierarkiaren, erabaki garbi bat gabe, euskara batuaren alde).

Teologiak fedean oinarritu behar badu, eta fedea Biblian eta Liturgian, orduan, goiz ala berandu, guziornean, organiko horrek hizkuntzan ere batasuna eskatzen du, teologia eta fede eta Biblia eta Liturgia ahalik batasun bizitza herestuean desarroila daitezen. Euskal Hierarkiaren benetan nahi badu

euskal teologia euskarazkorik, astiro-astiro ala presa-presaka, eta berak nahi dezan bezalakora, baina derrigor batasun aldera jo beharra du. Euskal teologoei ez bait dago eskatzerik, munduan beste inon egiten ez den miraririk. Ala Liturgi testuekin egin den disparate hori *in infinitum* jarrai litekeela, uste dute, Bibliarekin, teologia eta filosofia testuekin, errebista teologikoekin, beharko ditugun inbestigazio zentro erlijiosoekin, azterketa teologiko eta biblikoekin, eta beste guziarekin? Euskal Eliza ez al da gauza, errebista teologiko bakar bat ere ateratzeko, erlijioaz arduratzen diren laikoek eta apaizek eduki dezaten zer irakurri, beti lurraren pareko irakurraldi ximple-ximpleekin etsi gabe? Goraxeagoko zer bait nahi bada, derrigor erdarara jo behar al da hemen? Noiz arte jarrai lezake, ba, Diozesi bakoitzak banaka bere aldetik, eta noraino ailega liteke horrela? Gipuzkerazko liturgia ospatzen ohitu dugun gizonari, bizkaierazko liburu bat jarri beharko al diogu esku artean, liturgiaren gehiago jakin min denean? Ala liburu teologiko denak ere euskalki guzietan beharko ditugu? Zein euskalkitan aritu beharko lukete gure teologoe? Herri honek ez al du sekula aukerarik izango Liturgia, Biblia eta literatura teologiko minimo bat hizkuntza bat eta berean irakurtzeko? Ez al dirudi, ba, berehala Diozesi eta ordena guzietako apaizgai apurrak ere zentro bat edo bitan elkartu beharko ditugula, tajuzko zentro teologikorik batiere izango badugu?

Alferrik da galdezka eta galdezka jarraitzea —haizeari—. Euskal teologiari etorkizunik oraingoz ikusten ez diogunok, liturgiaren eta teologiaren eta pastoralaren bizitza organikorik posible iruditzen ez zaigulako egoera honetan, eragozpenik larrienak hortxe ikusten ditugu. Eta euskal teologiaren desarroiorako eragozpenik okerren-okerrenak euskal Elizaren Hierarkian bertan ikusten ditugula, aitortzea da hori.

Jose AZURMENDI

